

เทศน์เช้า วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาเราไม่ได้เกิดนะ มันเป็นจิตวิญญาณ จิตวิญญาณมันก็ล่องลอยไปตามของเขา คำว่า ล่องลอยนี้เป็นสัมภเวสี แต่ถ้าเป็นจิตแล้วไม่มีการล่องลอย มันต้องเสวยภพนะ เสวยภพต่างๆ เห็นไหม เวลาเขาทำบุญกุศลกันนะ ตามประเพณีวัฒนธรรม ตามสามแยกสี่แยก ถ้าเขาไม่ได้เรื่องของ ศาสนา เขาเป็นของเช่นไหว้ไปตามสามแยกตามสี่แยก ให้ผีไม่มีญาติได้กิน เขาว่าทำบุญผีไม่มี ญาตินี้ได้บุญมากที่สุด

แต่ของเราทำบุญกุศลแล้วอุทิศส่วนกุศลให้ใคร วันพระ วันเจ้า วันปล่อยผี วันปล่อยเปรต นี่ มันเป็นวัฏฏะ สิ่งนี้ที่มันมีอยู่แล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ไปรู้สิ่งที่มีอยู่แล้ว” รู้ เรื่องโลก เพราะถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จักรวาลหรือว่าวัฏฏะมันก็วนอยู่อย่างนี้ มันมีการเกิดและการตายเวียนไปตามสภาวะแบบนั้น

แต่เพราะมีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ รื้อสัตว์ขันธ์สัตว์ รื้อใจขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อนไง ธรรมคือความละอายใจ ถ้าเรามีความละอายใจนะ เราจะไม่กล้าทำอะไรๆ ที่มีความผิดพลาดเลย ถ้ามีความละอาย ยางอายไป อายกับตัวเอง ไม่ต้องอายกับใคร หรืออก เพราะเวลาเราทำอะไรสิ่งใดไปนะ เรารู้ว่าเราทำอะไรผิดหรือทำถูก ทำผิดหรือทำถูก เห็นไหม คนอย่างนี้มันมีวุฒิภาวะ

ถ้าคนไม่มีวุฒิภาวะ ไม่มีสิ่งนี้เลย คุณติ เวลาเด็กที่มันต่อต้านสังคม เห็นไหม นี่ทำร้ายสังคม เพราะอะไร เพราะประชดสังคม หัวว่าสังคมเอาเปรียบ สังคมไม่ดูแลเรา เราไม่มีคุณค่า ถึงประชด สังคม นี่เพราะไม่มียางอาย ไม่คิดถึงตัวเราเลย แล้วโลกจะพยายามบริหารจัดการให้มันเป็นไปได้ ว่า ต้องบริหารจัดการอย่างนี้ ต้องดูแลกันอย่างนั้น แล้วคนจะเป็นคนดีไปหมด

คนที่อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่นมันก็มีกรรมของเขา เขาคิดแล้วเขาลืมไปเรื่องกรรมไง เขามองไม่เห็นเรื่องกรรม กรรม เห็นไหม การกระทำของเขามาอย่างนั้น ความเป็นไปอย่างนั้น เขาต้องตกไปในเหตุการณ์สภาวะแบบนั้น

คูลี คูอย่างบางครอบครัว ขณะที่ว่ากิจการของเราดี ลูกเกิดมานี้ โอ้โฮ..จะมีการพะเน้าพะนอกันมากเลย ถ้ากิจการเรามีปัญหาขึ้นมา ลูกเกิดมาเด็กคนนั้นก็ต้องมีปัญหาไปด้วย เห็นไหม แม้แต่ในบ้านเดียวกัน โอกาสก็ต่างๆ กัน เพราะอะไร เพราะการกระทำ กรรมไม่เหมือนกันไง

เกิดจากพ่อแม่เดียวกัน เห็นไหม อภิชาติบุตร ลูกเกิดมาแล้วจะเป็นลูกที่ดี ลูกที่เกิดนี้จะเลี้ยงพ่อแม่เลี้ยงแม่ ลูกที่เกิดจะดูแลพ่อดูแลแม่ ก็จะมีความสุขใจมีความสุขอุ่นใจมาก พ่อแม่นี่นะ ถ้าลูกประสบความสำเร็จพ่อแม่จะมีความสุขมาก มีความสุขนะ ประสบความสำเร็จเพราะอะไร เพราะมันสายบุญสายกรรม มันห่วงใยอาลัยอาวรณ์กัน สิ่งนี้มันเป็นสิ่งที่มันฝังอยู่ในใจ นี่คือเรื่องของหัวใจใจ นี่เรื่องหัวใจนะ มันจะหมุนออกไป ถ้าออกไปเป็นภายนอกล่ะ?

ถ้าเป็นพวกเรา เป็นพี่เรา เป็นญาติเรา เป็นน้องเรา ถ้ามีการกระทบกระทั่งอื่นจะมีความเจ็บปวดมาก ถ้าเป็นคนอื่นจากข้างนอกกระทบกระทั่งอื่นก็เป็นอีกส่วนหนึ่ง แต่ก็มีใจพะเน้าพะนอใจเพราะเราเห็น เห็นไหม สิ่งที่เราเห็นแต่ความรู้สึกมันต่างกัน เห็นไหม แล้วตัวเราล่ะ?

สิ่งที่มีค่าที่สุดคือตัวเรา โลกนี้มีเพราะมีเรา สมบัติมีเพราะมีเรา เพราะเราเป็นเจ้าของสมบัติ เราเป็นเจ้าของทุกสิ่งทุกอย่างเลย แต่มันมีเราไปโดยสมมุติ สมมุติเพราะอะไร เพราะมันชาติเดียวเท่านั้นแหละ แต่ถ้าเรา สิ่งนี้เพราะมีเรา เราถึงไปยึดใจ เราถึงไปติดใจ เราถึงสละออกไม่ได้ใจ เราถึงแสวงหาไม่ได้ใจ แม้แต่อารมณ์ก็เป็นของเรา

คูลี เวลาโกรธ เห็นไหม สะใจมากนะ เวลาผูกโกรธ เวลาทำอะไร จะสะใจทั้งนั้นเลย สิ่งที่สะใจมันเป็นนิสัยเหมือนกันนะ ถ้าเป็นนิสัย คูลี คูร้องน้ำตา น้ำจะไหลไปตามร่องน้ำนั้น เห็นไหม สิ่งเวลาร่องน้ำนั้นมันเปลี่ยนแปลงได้ เพราะว่าถึงกาลเวลานะ ร่องน้ำจะเปลี่ยนแปลงไป มันจะเซาะตลิ่งไปต่างๆ กันไป

นี่ก็เหมือนกัน จิต เห็นไหม จิตนิสัยก็เป็นสภาวะแบบนั้น มันจะลงร่องอย่างนั้นนะ แต่ถ้าฝืนได้ก็ฝืน ถ้าฝืนไม่ได้เราก็พยายามจะไม่ให้มันเกิดสภาวะแบบนั้น ขณะที่เราคิดแปลงอยู่ เช่น

ขณะที่เราก่อสร้างบ้านเรือน เราต้องพยายามระงับความรู้สึกของเรา เพื่อจะก่อสร้างบ้านเรือนขึ้นมาให้เป็นสมบัติของเราใช่ไหม?

นี่ก็เหมือนกัน ในการประพฤติปฏิบัติธรรม สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นจริตนิสัย สิ่งนี้จะทำให้เราให้ออกไปจากนอกกลุ่มนอกรทาง คือเวลาจะประกอบบ้านขึ้นมาโดยอารมณ์ความรู้สึกเรา บ้านมันจะไม่เป็นตามแปลนนั้น บ้านมันจะไม่ได้ทรง บ้านมันจะไม่ได้ศูนย์ มันจะเอียง มันจะไม่ได้ประโยชน์ของมัน เห็นไหม ขณะที่กระทำขณะไหนก็ต้องอยู่ในร่องในรอย ในธรรมวินัยทั้งหมดเลย แต่ถึงที่สุดแล้วถ้าในร่องในรอยนะ มันต้องปล่อยไปตามกระแสน้ำนั้น

ถ้ากระแสน้ำนั้นคือจริตนิสัย จริตนิสัยอย่างหนึ่งนะ เวลาเราประพฤติปฏิบัติ เวลาจิตสงบ เวลาเห็นสภาวะต่างๆ เสียงดังกระทบกระเทือน เห็นสิ่งต่างๆ เห็นสภาวะต่างๆ การเห็นนั้นบางคนเห็นแล้วไม่ตกใจ บางคนนี่ตกใจ เห็นไหม นี่มันความหยาบ ความหนักแน่นของจิตอันหนึ่ง ความอ่อนแอของจิตอันหนึ่ง ความหนักแน่นของจิต ความอ่อนแอนี้มันก็เปลี่ยนมาสภาวะแบบนั้น

สิ่งนี้มันเกิดมาจากไหนล่ะ มันเกิดจากการกระทำนี่ไง ที่บอกสังคัมเป็นสภาวะแบบนั้น สังคัมนี้เขาไม่มองเรื่องกรรม กรรมคือการกระทำนี่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อนกลับมาที่เราไง เราทำกรรมมานะ สิ่งใดที่เกิดขึ้นมากับเรา เรากระทำมาทั้งนั้นเลย เพียงแต่ว่าเราทำมาแล้ว ในภพใดชาติใดเท่านั้นเอง ถ้าเราไม่ได้กระทำมา สิ่งนี้จะมาก็คงเกิดกับเราได้อย่างไร?

ดูเราแสวงหา เราอยากได้ เราต้องเป็นไป ดูสิ เวลาเขาย้ายถิ่นกัน เห็นไหม เดี่ยวนี้มนุษย์ย้ายถิ่นกัน จะไปทำงานที่ผลตอบแทนที่สูงกว่า ย้ายถิ่นกันจนขนาดว่าพยายามเอาชีวิตเข้าแลกเลยล่ะ นี่ย้ายถิ่นไปสภาวะของเขา นี่เรื่องของโลกนะ เพราะอะไร?

ดูตั้งแต่ดึกดำบรรพ์มา ดูสัตว์มันก็ย้ายถิ่นของมัน ดูสัตว์น้ำสิ เวลากระแสน้ำมันเปลี่ยนแปลง มันพัดของมันไปนะ สัตว์น้ำสัตว์ใหญ่ๆ เข้ามาเกยตื้นนะ ตายบนบก มันเป็นกรรมของเขา กรรมของเขาหนึ่งนะ กรรมของเขาดีคืออดีต กรรมในปัจจุบันคือกระแสน้ำที่มันเปลี่ยนแปลง อุณหภูมิของโลกมันเปลี่ยนแปลง

ดูอย่างพระโมคคัลลานะ ขนาดสร้างบุญกุศลมานะ เพราะปรารถนาเป็นอัครสาวกเบื้องซ้าย มีฤทธิ์มากเลย คำว่าฤทธิ์มาก นี่พ้นจากกิเลส เหาะเหินเดินฟ้าได้เลย แต่เวลากรรมมันให้ผล เห็นไหม นี่สัตว์ใหญ่ ปลายาพขึ้นมาติดเกยตื้น เห็นไหม สัตว์ใหญ่ ผู้มีบารมีมาก การกระทำสิ่งนี้

มันเป็นบุญกุศล การกระทำมานี้ เหริยญมันมี ๒ ด้าน การกระทำมาสภาวะแบบนี้ จิตมันมีสภาวะแบบนี้ จิตมันเป็นไปอย่างนั้น แล้วเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วเรามีความเชื่อ เรามีศรัทธา ความเชื่อในศาสนา แล้วถ้าเราประพฤติปฏิบัติละ มันก็เหมือนกับเราเข้าถูกทางและไม่ถูกทางนะ

ถ้าเราเข้าถูกทาง เราเข้าบ้านเราถูกทาง เราเข้าไปในสิ่งที่เก็บทรัพย์สมบัติของเราที่ถูกทาง เราจะเจอทรัพย์สมบัติของเรา เราเข้าบ้านเหมือนกัน แต่เราลืม เราลืมนะว่าทรัพย์สมบัตินี้เก็บไว้ที่ไหน ซ่อนไว้ที่ไหน หาไม่เจอนะ วนแล้ววนอีก วนหาไม่เจอ มินงไปหมดเลย ทั้งๆ ที่ของนี้มีอยู่

นี่ก็เหมือนกัน เกิดเป็นมนุษย์นะ ผู้มีศรัทธามาก แล้วมันผลของกรรม ผลของอริยมุมิ คือหัวใจเป็นผู้รองรับใจ สิ่งที่เราทำบุญกุศลนี้มันก็ออกมาจากใจ มันถึง เห็นไหม เวลาถึง ถึงแปลว่าการกระทำนี้ถ้าไม่มีความรู้สึกมันก็ทำไม่ได้ การกระทำบุญกุศลนี้มันเป็นเรื่องของทาน เพราะมันตกลงที่ใจเหมือนกัน แต่เป็นอามิส

อามิสเกิดจากการทำบุญกุศล เกิดจากสิ่งที่เราสละเป็นทานออกไป แต่ใจมันก็สละออกไป เห็นไหม แล้วผลก็ตกมาที่ใจ สิ่งนี้มันเป็นอามิส มันสิ่งที่เป็นเรื่องถึง แต่ถ้าเรื่องความจริงนะ ไม่ถึง ไม่ให้ร่างกายแย่งไปเลย เห็นไหม ทำไมเราประพฤติปฏิบัติกัน เราต้องอยู่ในธรรมวินัย เห็นไหม ข้อวัตรปฏิบัติ นี่ฝืนไปหมดเลย ฝืนเพื่ออะไรละ?

สิ่งที่ธรรมดาของโลกเขาเป็นสภาวะแบบนี้ เป็นผู้ที่เข้มข้นแล้ว เขาบอกว่า “เวลาพระปฏิบัติ เข้มข้นเกินไป ต้องมีขมิมาปฏิบัติ”

เราบอก “ยังไม่เคยปฏิบัตินี้ เวลาเราปฏิบัติขึ้นมา เราต้องการดวงดาว เราจะคว้าดวงดาว เห็นไหม เราอยู่ในพื้นที่ราบหรือที่ต่ำกว่านั้น ถ้าเราขึ้นไปบนภูเขา เราขึ้นไปที่สูง เราก็อาจจะเอื้อมมือไปหยิบดวงดาวได้”

นี่ก็เหมือนกัน ทำไมเราต้องปีนขึ้นไปเขา ทำไมประชาชนเขาอยู่กันปกติ ผู้ที่ปฏิบัติธรรมเขาอยู่ในพื้นที่ราบ ทำไมเขาอยู่ของเขาได้ เราทำไมต้องปีนไปบนเขา ปีนไปบนที่สูงเพื่ออะไร เพื่อจะไปคว้าเอาดวงดาว

ดวงดาวคือคุณธรรมในหัวใจใจ ถ้าเราเห็นคุณประโยชน์ของดวงดาวนั้น คุณประโยชน์ของธรรมอันนั้น เราก็จะเข้มข้นของเราขึ้นมา เราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเพราะอะไร เพราะ

ย้อนกลับเข้ามา ทวนกระแสกลับมา เห็นไหม เราถึงฝันไป ฝันอย่างนี้มันเป็นทุกข์ไหม? โลกเขาก็บอกกันนะ เข้มข้นเกินไป อดีตภิกษุโยค ทำให้ตนลำบากเปล่า

ไม่ลำบากหรอก! ถ้าทำตามธรรมวินัยนี้ สิ่งที่ต้องศรัทธาพระเจ้าสัมพุทธเจ้าบัญญัติไว้ มัชฌิมาปฏิปทาตรงนี้ ปฏิบัติโดยธรรมไป แต่เราจะเอาปฏิบัติโดยกิเลสไป ปฏิบัติโดยกิเลสจะเอาแต่ความสะดวกสบายของตัวไป เอาความเห็นของตัวเอง เอาโลกของตัวเอง นี่ว่าสังคมาๆ กระแสสังคมนะ

มนุษย์หัวมันดำๆ นะ สิ่งที่ว่าคนโง่มากหรือคนฉลาดมาก ถ้าคนโง่ก็คิดถึงเรื่องของเขา เขาคิดถึงของเขาเพราะความรู้ของเขาขนาดนั้น เห็นไหม คุณสิ เวลาเราไปเจอฝูงสัตว์ สัตว์มันก็ดำรงชีวิตของมันอย่างนั้นนะ มันเห็นคนมันแปลกใจนะ ทำไมคนไม่ใช้ชีวิตแบบเรา แล้วเราเป็นคนฉลาด เราเป็นคน เราเห็นสัตว์ดำรงชีวิตอย่างนั้น เราจะทำอย่างนั้นหรือ?

เรื่องของคนโง่ เรื่องของโลกของเขา เรื่องของสังคมนะคิดถึงเรื่องของเขา เห็นไหม แต่เราจะเอาสิ่งที่ดีกว่านั้น เราเป็นผู้ที่ฉลาด คนฉลาดมีน้อยนะ ขนโคกับเขาโค ถ้าเขาโคมีน้อย เราจะยืนของเราได้อย่างไร? ถ้าเรายืนของเราได้ ยืนของเราคือทวนกระแสไป ทวนกระแสของโลก เห็นไหม โลกเขาเป็นไปขนาดไหน เราไม่เป็นไปกับเขา แล้วมันอยู่ที่ความรู้สึกด้วยนะ ถ้ามันอ่อนแอ เห็นไหม เวลามากขึ้นๆ มันจะไปตามกระแสโลก ถ้าเราฝันได้

ฝันนะ หมายถึงอะไร หมายถึงว่าเราต้องมีสติในปัจจุบันตลอดเวลา ถ้าปัจจุบันสุขโตนะ ในปัจจุบันนี้ทำความดีนะ มันจะดีตลอดไปนะ ถ้าปัจจุบันนี้อ่อนแอนะ พรุ่งนี้จะอ่อนแอกว่านี้ แล้วจะล้มลุกคลุกคลานไปกว่านี้ แล้วเราจะไม่ได้ผลประโยชน์ไปกว่านี้

เวลาเราจะปีนเขา เราจะขึ้นเขาเพื่อไปหยิบดวงดาวของเรา เราจะต้องมีความมุมานะ ร่างกายเราต้องแข็งแรง เราจะปีนหน้าผาปีนที่ชันได้ นี่ก็เหมือนกัน เราจะเข้าไปเอาคุณสมบัติ อริยทรัพย์ไป อริยทรัพย์ เห็นไหม อริยทรัพย์อยู่ที่ไหนนะ?

เวลาเขาเกิดขึ้นมา อริยทรัพย์ ทรัพย์สมบัติจากภายในมีความสุขไป เช่น มีความละเอียด เช่น มีขันติความอดทน แล้วถ้ามีปัญญาขึ้นมา ปัญญาย้อนกลับมาพิจารณาความคิดของตัวเอง ปัญญาอรบรู้ในกองสังขาร ปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคือปัญญาอรบรู้ในกองสังขาร สังขารคือความคิด ความปรุง ความแต่ง เห็นไหม ความคิด ความปรุง ความแต่งนี้ แล้วมันมีปัญญามา

รอบรู้ความคิดของเรา แล้วความคิดจะหลอกเราได้ไหม ความคิดมันจะลากรให้เราไปตามความพอใจของมันได้ไหม มันเป็นไปได้ไม่ได้เพราะอะไร เพราะมันมีปัญญาอีกอันไปรู้เท่ามัน

ถ้ารู้เท่ามัน มันก็สงบตัวลงมา นี่เป็นสมณะทั้งนั้นแหละ นี่กองสังขาร ความคิด ความปรุง ความแต่ง เพราะอะไร ชนชั้นไม่ใช่จิต จิตไม่ใช่ชนชั้น อาการที่เกิดจากจิตไม่ใช่จิต เห็นไหม ความร้อนกับแสงไฟ ล้วนไฟเกิดมาจากไหน ก็เกิดจากกองไฟนั่น

กองไฟนั่น เวลาไฟมัน โคนลมพัดนะ มันก็ไหวไปตามอันนั้น เราจะไปตื่นอะไรกับสิ่งนั้น เห็นไหม ถ้าเราชักพินออกๆ เรายังควบคุมไฟได้ ถ้าเราเติมพินเข้าไป เติมพินเข้าไป ไฟนั่นมันจะลุกโชติช่วงไปตลอดไป

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราดึงจิตเราออกมา ชนชั้น เห็นไหม คำว่าชนชั้น สิ่งที่มีพลังงานมันจะ เป็นไปได้อย่างไร ถ้าจิต เราควบคุมจิตของเรา สิ่งต่างๆ นี่อาการ งานนั้นมันก็เกิดไม่ได้ มันก็ไม่วูบ ไหลไปตามลมพัด ลมพัดคือกระแสโลกใจ โลกมันพัดไปตลอดเวลานะ แล้วเราก็เป็นกองไฟ เผา พินในตัวเองคือความร้อนของเรา ให้หัวใจนี้เราร้อน แล้วก็ไปตามกระแสลมนั่น ลมพัดไป โลกก็ เป็นไปสภาวะแบบนั้น

แล้วเป็นธรรมละ เป็นธรรม เห็นไหม ไฟดับหมด! พินไม่มีเลย แต่เราเห็นกองไฟนั่นไหม เราเห็นไฟนั่น เราเข้าใจเรื่องไฟนั่น ทุกคนนะมีปัญหา จุดไฟก็ได้ ควบคุมไฟก็ได้ จะทำอย่างไรก็ได้ เรามีอยู่แล้ว ไฟมันไม่เผาเราต่างหาก มันไม่เผาบ้านเรือนของเราเพราะอะไร?

เพราะสิ่งนี้เรามีปัญญาไง เราไม่ตื่นตื่นไปกับโลก โลกเขาจุดไฟไม่เป็น เขาทำสิ่งใดไม่เป็น เวลาเขาหาสิ่งนั้นมา เขาก็ทะนุถนอมของเขาไว้ เพราะเขาหาของเขามาไม่ได้ ของเรามันหามาได้ เห็นไหม เราจะเปิดให้คิดเมื่อไหร่ก็ได้ เสวยอารมณ์เมื่อไหร่ก็ได้ จิตเราจะทำอย่างไรก็ได้ เรา ควบคุมของเราได้ตลอดเวลา

ก่อนจะควบคุมได้มันต้องเข้าใจ มันต้องแยกแยะได้ อย่างเช่นเครื่องยนต์ ถ้าเราสามารถ แก่ใจได้ เราสามารถถอดทุกชิ้นทุกส่วนออกมาได้ เรารักษาได้ บำรุงรักษาได้ คุณี เวลาช่างผู้ ที่ชำนาญในการสิ่งใด เขาจะไม่ตื่นตื่นกับความชำรุดเสียหายของเครื่องยนต์ของเขาเลย เขาแค่มอง แป๊บเดียว เขาจะรู้เครื่องยนต์ของเขามันชำรุดเสียหายเพราะอะไร สิ่งใดสึกหรือไปนะ เขาเปลี่ยน ที่เดียวเขาใช้ของเขาได้ แต่ถ้าคนไม่เป็น คนใช้ไม่ได้นะ เครื่องยนต์นั้นมันจะเป็นสภาวะแบบใด

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าปัญญามันเข้าใจในเรื่องของกองไฟ เรื่องของไฟ เรื่องของโทสะ เรื่องของโมหะ เรื่องของจิต เรื่องต่างๆ นี่มันเข้าใจหมด นี่คือปัญญารู้แจ้งใจ ถ้ามีปัญญารู้แจ้งอย่างนี้ เข้าใจสภาวะแบบนี้ เห็นไหม แล้วใครรู้ล่ะ ก็มีจิตที่เราอยู่ เห็นไหม จิตที่มันมีความรู้สึกอันนี้ พลังงานนี้มันมีอยู่ไง จิตมันมีอยู่ไง เรายังมีอยู่ไง

เวลาปฏิบัติไปแล้ว เห็นไหม ต้องทำลายทุกอย่าง ยิ่งทำลายยิ่งเท่าไรยิ่งสะอาดนะ ของต่างๆ ถ้าทำลายแล้ว เป็นวัตถุทำลายแล้วมันจะสูญสลายไป แต่ถ้าหัวใจเป็นนามธรรม ยิ่งทำลายยิ่งสะอาด ยิ่งทำลายยิ่งบริสุทธิ์ เพราะอะไร?

การทำลายเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป มันจะปล่อยวางเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป ขาดเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป จิตสะอาดบริสุทธิ์เข้าไปตลอดเวลา เห็นไหม “จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่หมองไปด้วยอุปกิเลส” ใจตัวส่องใสๆ นั่นต้องทำลายมัน การทำลายมัน ใครกล้าทำลายมัน? ของเรานี่เอาเพชรมาวางไว้ต่อหน้าแล้วเอาก้อนทุบ ใครทำไม่ได้หรอก ใครก็ทำไม่ได้

แต่ถ้าไม่ทุบมันนะ เพชรอันนี้จะต้องรักษามันไป จะเป็นความทุกข์มากเลย หนึ่งเราต้องพลัดพรากจากเพชรเม็ดนี้ไป เพราะเพชรเม็ดนี้กว่ามันจะเสื่อมสภาพไป มันนานมาก การพลัดพรากจากเพชรเม็ดนี้ต้องเกิดแน่นอน เพชรเม็ดนี้กับเราต้องพลัดพรากจากกัน ถ้าไม่พลัดพรากจากกัน หรือเพชรหายไปจากเรา เราก็เสียใจ แต่ถ้าเราทำลายมัน เราทุบเพชรเม็ดนั้นละเอียดแตกไปหมดเลย เห็นไหม เพชรเม็ดนี้อยู่กับเรา เพชรนี้เป็นเรา เห็นไหม จิตนี้เป็นเรา เราเป็นจิต อันนั้นพ้นออกไป

แต่ถ้ายังจิตเดิมแท้ที่ส่องใสอยู่นะ ส่องใสอยู่มันเป็นความแวววาวของเพชรนั้น อวิชชา ปจฺจยา สงฺขารา เป็นสภาวะแบบนั้น แต่ไม่มีใครกล้าทำลายอันนี้ เพราะทำลายไม่ได้ ทำลายแล้วเป็นการทำลายตัวเอง การทำลายตัวเองคือเป็นกรรม การทำลายความรู้สึกของตัวเอง ทำสิ่งต่างๆ ที่มันยังจับต้องได้ สิ่งใดที่จับต้องได้ สิ่งนี้เป็นความรู้สึกได้ สิ่งนั้นคือกิเลสทั้งหมด เพราะมันเป็นภาวสภาวะ มันเป็นภพ มันเป็นสถานที่ตั้ง สิ่งที่เป็นวัตถุทั้งหมดมันเป็นเรื่องอนิจจัง แต่ถ้ามันเป็นนามธรรม เป็นกรรมแท้ๆ แล้วมันไม่มีที่ตั้ง มันไม่เป็นไป แต่มันเป็นกรรมนะ สิ่งนี้เกิดที่ไหนล่ะ ก็เกิดจากใจเรา

ในการประพฤติปฏิบัติของเรา ในความเห็นของเรา ถ้าใจมันละเอียดเข้ามา มันจะเห็นกรรมที่ละเอียดเข้าไปเรื่อยๆ นะ จากโลก คุณติ คุณอย่างการทำบุญกุศล เขาว่าแสนยากๆ การกระทำ

ไม่ได้อยู่แล้ว แล้วสิ่งที่ว่าการคิดดีคิดชั่ว ความละเอียดของใจใครเขาไม่มี ความเป็นไปก็ไม่มี เห็นใหม่ แล้ววุฒิภาวะที่ใจอยู่ที่นี้ อริยมุมอยู่ที่นี้ อริยทรัพย์อยู่จากภายใน

สมบัติภายนอกส่วนสมบัติภายนอก สมบัติภายนอกผลัดกันชม คุณิ คุณอย่างเช่นพลังงานต่างๆ เห็นใหม่ แ่งแย่งกันจนราคาพุ่งสูงขนาดไหน นี่เพราะอะไร เพราะนี่เป็นเรื่องของโลก แล้วมันก็เป็นการตื่นกระแสเท่านั้น ทั้งๆ ที่ของก็มีอยู่นะ แต่มันก็ปั่นกันจนเป็นสภาวะแบบนั้น นี่สมบัติผลัดกันชม ใครมีสมบัติมาก ใครเป็นเจ้าของสมบัตินั้น ก็ได้ประโยชน์ชั่วครั้งชั่วคราว

แต่ถ้าพลังงานนั้นเขาใช้พลังงานอย่างอื่น ใช้พลังงานอย่างต่างๆ ไป คนนั้นไม่มีโอกาสเป็นเจ้าของนั้น เขาต้องไปซื้อพลังงานเหมือนกัน ผลัดกันซื้อ ผลัดกันขาย ผลัดกันเอาเปรียบ ผลัดกันทั่วไป มันเป็นสภาวะกรรมอย่างนั้นนะ

แต่ถ้าเป็นความจริงออกจากภายในนะ ไม่ต้องผลัดกัน อตุตา หิ อตุตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ตนเป็นเจ้าของสิ่งต่างๆ เข้าใจสิ่งต่างๆ อย่างเช่นพวกเข้าใจเรื่องของไฟ เข้าใจเรื่องของเครื่องยนต์ เรื่องการแก้ไข เรื่องต่างๆ เราผู้หมด เราไม่ตื่นตื่นอะไรเลย จะยึดกับความตายเลย พร้อมทั้งจะตายเลย เพราะอะไร เพราะความตายจะได้จบสิ้นกระบวนการการแบกภาระรักษาเสียทีหนึ่ง

การมีชีวิตอยู่ เห็นใหม่ เหมือนเพชร ถ้าเราทุบทิ้งเสียแล้วนะ เราก็สบายใจ เห็นใหม่ ไม่ได้ทุบเพชรทิ้งเลยนี้ โอ้ฮุย.. เก็บรักษาอยู่ไปหมดเลย แต่ถ้าทุบมันละเอียดไปแล้วนะ เพชรนี้ของเรา! ไม่มีใครมาแย่งเราไปได้อีกแล้ว แต่ถ้ายังรักษามันอยู่นะ เราตายไปก็พลัดพรากจากมัน แล้วใครเอาไปอีก มรดกตกทอดลูกหลานก็เอาไปอีก เห็นใหม่ เพชรนี้ไม่ใช่ของเรา ทุบทิ้งเมื่อไหร่เป็นของเรา นี่คือสังฆธรรมอันแน่นอน เอวัง